

De kleine

K69

De K is weer in de maand. De K van Klei, van Keramiek, van Kunst. Maar ook van Kijken, Koesteren, **C**reatief en Knowhow. Kijk & lees in **de kleine K** wat er met Klei Kan.

Delfts blauw is hot

100 en 1 Delfts blauwe en Chinese theepotten van Tineke van Gils zijn van 12 september t/m 31 oktober te zien bij Heinen Delfts Blauw, Fabriek De Paauw, op steenworp afstand van het centrum van Delft.

‘Met deze expositie is er weer een cirkel rond’, zegt Van Gils die een speciale band met theepotten kreeg door deelname aan de tentoonstelling *Theepotten Kijken, de visie van 100 keramisten* (1987). In 2006 volgde een sponsorproject voor een opera in Midden-Delfland, waarvoor zij 100 theepotten draaide die werden gepresenteerd aan de toenmalige vorstin. Daarna kwamen uitnodigingen uit China, allereerst om 100 unieke theepotten te draaien in de porseleinstad Dehua (2010) en later in Jingdezhen (2019). Op de terugreis, net voor de eerste Chinese coronagolf, ontstond het idee om deze cirkel te sluiten met een Delfts blauw theepottenproject in Delft, de stad die zó nauw verbonden is met het blauw-wit

van Jingdezhen, dat er in 2006 op initiatief van kunstenaar Adriaan Rees een zusterband tussen beide steden ontstond.

Heinen Delfts Blauw, eigenaar van winkels in Delft en Amsterdam, fabrieken in Putten en Dehua en sinds 2018 ook van de Delftse fabriek De Paauw, reageerde enthousiast op het theepottenplan. Toen sloeg de corona toe. Buitenlandse toeristen bleven weg, waardoor ook Delfts blauw in problemen kwam. Heinen startte een offensief om vooral nu de Nederlandse markt te heroveren met nieuw, fris, modern Delfts blauw. De al veel eerder in gang gezette innovatieve processen van samenwerking met hedendaagse

Op de vorige pagina: Tineke van Gils en Simon van Oosten, *Lady Blue*, 2020, 31 x 22 x 15 cm ▼ Tineke van Gils en Simon van Oosten ◀ *Unbroken dreams*, 2020, 31 x 23 x 18 cm ▶ *Kimono*, 2020, 33 x 23 x 18 cm

▲ Tineke van Gils en Simon van Oosten, *Ballerina*, 2020, 27 x 22 x 15 cm. Op de volgende pagina: Tineke van Gils en Pepijn van den Nieuwendijk, *Along the Road to Chánglóng*, 2020, 38 x 31 x 25 cm

kunstenaars werden geïntensiveerd. Het theepottenproject van Tineke van Gils – die tussendoor de prototypen draaide van een servies dat Piet Hein Eek ontwierp voor Heinen Delfts Blauw – kwam op het juiste moment.

‘In de fabriek kreeg ik carte blanche om de theepotten te maken. Ik mocht de historische mallen afgieten, met Delfts blauw materialen experimenteren en kon rekenen op adviezen van de technici en de decoratiekunst van de schilders. Delfts blauw mag dan wel op porselein lijken, maar het is het beslist niet. De crème-grijze aardewerkklei wordt na het drogen bedekt met een witte laag. Verslingerd aan het ivoorwitte blanc de Chine moest ik wennen aan alle variaties die in Delft wit worden genoemd. De aardewerkmassa’s pasten als draai- en gietklei ook minder goed aan elkaar dan het porselein in Jingdezhen, alhoewel het daar ook niet vanzelf ging. Vervolgens kwam het decoreren in beeld. Schilderen naar een voorbeeld is niet mijn manier van werken, waarin spontaniteit de boventoon voert. Mijn decoratie bestaat voornamelijk uit de directe sporen die mijn handen in de klei achterlaten tijdens het maken. Met een in slib gedoopte kwast kan ik reageren op de klei en op de pot in kwestie. Vorm en decoratie zijn één. Ik werd me ervan bewust dat de Delfts blauwe decoraties een toevoeging

zijn. Eenzelfde dessin kan op alle vormen voorkomen. Ik begreep dat ik met Delfts blauw een onbezonnen relatie was aangegaan en moest nu uitvinden hoe wij elkaar konden versterken, zonder elkaar te vernietigen. Soms verzuchtte ik: *waar ben ik aan begonnen!* Maar de drang om een weg te vinden, was groter dan de vrees om te verdwalen. Omdat die mij aanspraken, gebruikte ik de meest traditionele mallen en bloempatronen en begon deze naar mijn hand te zetten. Het woordje *aantasten* werd een leidraad. Ik ging breukpatronen van gerestaureerde vazen bestuderen. Van potscherven die tegen elkaar zijn gelijmd, kwam ik op lapjes die als het ware over elkaar heen liggen. Dat had ik gezien bij kimono’s. Soms zoek ik ook doelbewust naar samenwerking en uitwisseling, daar komen altijd verrassingen van. Toen ik een contour als van druipend glazuur op een theepot had getekend, reageerde meesterschilder Simon van Oosten van fabriek De Paauw daarop door de bloemen binnen de contour op zijn kop te zetten, alsof zij met het glazuur waren meegedropen. Pepijn van den Nieuwendijk, die zich graag laat verrassen door een vorm, heeft een paar theepotten met in Delfts blauw geschilderde fantastische verhalen bedekt. Delfts blauw en ik groeiden spelenderwijs naar elkaar toe. Een huwelijk voor het leven gaat

het niet worden, maar een sterke vriendschap zit er wel in. En zoals bij alle eerdere projecten kom ik ook nu weer aan het eind van de rit potten tekort voor de vele ideeën die zijn losgewoeld.'

Tineke van Gils, Rijksstraatweg 16, 2636 AX Schipluiden, tel: 015-3808191. Haar pottenbakkerij en eigen galerie 't Spint zijn op afspraak te bezoeken.

12 september t/m 31 oktober
100 en 1 theepotten door Tineke van Gils
Heinen Delfts Blauw
Fabriek De Paauw
Delftweg 133, 2289 BD Rijswijk (ZH)
Tel: 015-2124920
Open: dagelijks 9.00-16.30 uur. In verband met coronaregels: website raadplegen of vooraf bellen.

Tineke van Gils en Simon van Oosten, ◀ Flower Drops, 2020, 18 x 19 x 11 cm ▶ Border, 2020, 27 x 15 x 11 cm

